

REPORT

Монгол Улс, Улаанбаатар хот Ажлын айлчлалын тайлан

2026 оны 9 дүгээр сарын 15 (Мягмар) – 18 (Баасан)

Японы залуу парламентын гишүүдийн төлөөлөгчдийн Монгол Улсад хийсэн ажлын айлчлал

Япон Улсын Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консулын газар

2026 оны 9 дүгээр сар

Гарчиг

Өмнөх үг.....	3
1-р бүлэг Айлчлалын тойм.....	4
1-1 Айлчлалын зорилго ба ерөнхий мэдээлэл.....	4
1-2 Төлөөлөгчдийн бүрэлдэхүүн.....	4
1-3 Айлчлалын хөтөлбөр.....	4
2-р бүлэг Уулзалтын тэмдэглэл.....	5
9:30– Монгол Улс дахь Япон Улсын Элчин сайдын яам.....	5
10:45– Мобиком корпораци.....	6
12:00– Монгол Улсын Гадаад харилцааны яам.....	8
14:50– Монгол Косэн технологийн коллеж.....	9
18:00– Монгол Улсын 5 дахь Ерөнхийлөгч Х.Баттулгатай хийсэн уулзалт.....	11
9:00– Шинэ Монгол технологийн коллеж.....	12
12:00– Боловсролын сайд Л.Энх-Амгалантай хийсэн уулзалт.....	14
14:00– Монгол Улсын Их Хурал.....	15
17:40 орчим– Иншурко Даатгал (Япон хөрөнгө оруулалттай даатгалын компани).....	16
3-р бүлэг Дүгнэлт ба цаашдын ажил.....	17
3-1 Айлчлалын явцад хөндөгдсөн гол асуудлууд.....	17
3-2 Цаашид хэрэгжүүлэх ажил.....	18
3-3 Төгсгөлийн үг.....	18
Хавсралт.....	19
Хавсралт 1 Монгол Улсын ерөнхий мэдээлэл.....	19
Хавсралт 2 Монгол Улсын Их Хурлын бүрэлдэхүүн.....	21
Хавсралт 3 Улсын Их Хурлын гишүүдийн нэрс.....	22
Хавсралт 4 Монгол Улсын албаны хүмүүсийн танилцуулга.....	24
Хавсралт 5 Монгол Улсын КОСЭН (технологийн коллеж).....	26
Хавсралт 6 Уулзсан хүмүүсийн жагсаалт.....	27

Өмнөх үг

Энэхүү тайлан нь 2026 оны 9 дүгээр сарын 15-18-ны өдрүүдэд Японы залуу парламентын гишүүдийн төлөөлөгчид Монгол Улсын Улаанбаатар хотод хийсэн ажлын айлчлалын тэмдэглэл юм. Төлөөлөгчдийн бүрэлдэхүүнд Япон Улсын парламентын Төлөөлөгчдийн танхим болон Зөвлөхүүдийн танхимын залуу гишүүд 4, туслах 1 багтсан бөгөөд Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консулын газар айлчлалыг дагалдан явж, орчуулга хийв.

Төлөөлөгчид 9 дүгээр сарын 16, 17-ны хоёр өдөр Монгол Улс дахь Япон Улсын Элчин сайдын яам, Мобиком корпораци, Монгол Улсын Гадаад харилцааны яам, Монгол Косэн технологийн коллеж, Шинэ Монгол технологийн коллеж, Боловсролын сайд, Улсын Их Хурлын гишүүд, Япон хөрөнгө оруулалттай Иншурко Даатгал компани, мөн Монгол Улсын 5 дахь Ерөнхийлөгч Х.Баттулгатай уулзаж, улс төр, гадаад харилцаа, эдийн засаг, боловсролын салбарт санал солилцов.

Айлчлалын турш дахин дахин илэрхийлэгдсэн гол санаа нь ОХУ, БНХАУ гэсэн хоёр том гүрний дунд оршдог Монгол Улс Японыг «Гуравдагч хөрш» хэмээн гүнээ итгэж, хүний нөөцийн хөгжил, ялангуяа Японы загварын КОСЭН боловсролыг тулгуурласан хамтын ажиллагаанд ихээхэн найдлага тавьж байгаа явдал байлаа. Мөн эрчим хүчний тогтвортой хангамж, хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулах, орон нутгийн хөгжил зэрэг сорилтын талаар илэн далангүй санал бодлыг сонсох боломж олдсон.

Тайлангийн 1-р бүлэгт айлчлалын тоймыг, 2-р бүлэгт уулзалт тус бүрийн тэмдэглэлийг цаг хугацааны дарааллаар, 3-р бүлэгт айлчлалын явцад хөндөгдсөн гол асуудал ба цаашид хэрэгжүүлэх ажлыг нэгтгэн оруулав. Төгсгөлийн хавсралтад Монгол Улсын ерөнхий мэдээлэл, КОСЭН-ий тойм, Улсын Их Хурлын бүрэлдэхүүн зэрэг лавлах материал болон уулзсан хүмүүсийн жагсаалтыг багтаав.

※ Эх бичвэрт хүндэтгэлийн үгийг товчилсон болно. Ажлын газар, албан тушаалыг айлчлалын үеийнхээр бичив.

1-р бүлэг Айлчлалын тойм

Outline of the Visit

1-1 Айлчлалын зорилго ба ерөнхий мэдээлэл

Нэр	Монгол Улсын Улаанбаатар хотод хийсэн ажлын айлчлал
Хугацаа	2026 оны 9 дүгээр сарын 15 (Мягмар) – 18 (Баасан) (Монголд уулзалт хийсэн өдрүүд: 9 дүгээр сарын 16, 17)
Айлчилсан газар	Монгол Улс, Улаанбаатар хот
Зорилго	Монгол Улсын улс төр, эдийн засаг, гадаад харилцааны өнөөгийн байдлыг судалж, КОСЭН-ийг тулгуурласан боловсрол, технологи, хүний солилцоо, парламент хоорондын харилцаа, эдийн засгийн хамтын ажиллагааны боломжийг тодорхойлох
Байрласан зочид буудал	Premium Hotel Ulaanbaatar

1-2 Төлөөлөгчдийн бүрэлдэхүүн

Овог нэр	Ажлын газар, албан тушаал	Тайлбар
Одакэ Кай	Төлөөлөгчдийн танхимын гишүүн (Ард түмний ардчилсан нам, Исикава)	Төлөөлөгчдийн ахлагч
Нишиока Ёшитака	Төлөөлөгчдийн танхимын гишүүн (Ард түмний ардчилсан нам, Канагава)	Намын Бодлогын зөвлөлийн дэд дарга / Боловсрол, шинжлэх ухааны хорооны гишүүн
Окумура Ёшихиро	Зөвлөхүүдийн танхимын гишүүн (Ард түмний ардчилсан нам, Токио)	Боловсрол, шинжлэх ухааны хорооны гишүүн
Кавай Акинари	Төлөөлөгчдийн танхимын гишүүн (Ард түмний ардчилсан нам, Шига)	
Сакай Канна	Гишүүн Одакэ Кайн туслах	
Фүжишигэ Каёко	Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул	Зохион байгуулалт
Цэдэндамбын Амгалан	Өргөмжит консулын газрын Монгол дахь ажлын албаны дарга	Орчуулагч

1-3 Айлчлалын хөтөлбөр

Огноо	Цаг	Айлчилсан газар	Гол уулзсан хүмүүс
09.16 (Лхагва)	9:30	Япон Улсын Элчин сайдын яам	Элчин сайд Игавахара Масару нар
	10:45	Мобиком корпораци	Гүйцэтгэх захирал Оочи Ясүхиро нар
	12:00	Гадаад харилцааны яам	Азийн газрын атташе О.Оюунхүү
	14:50	Монгол Косэн технологийн коллеж	Захирал М.Сэргэлэн нар
	18:00	Баянгол зочид буудал	5 дахь Ерөнхийлөгч Х.Баттулга
09.17 (Пүрэв)	9:00	Шинэ Монгол технологийн коллеж	УИХ-ын гишүүн Ж.Галбадрах, захирал Т.Оюунжаргал нар
	12:00	Боловсролын яам	Боловсролын сайд Л.Энх-Амгалан
	14:00	Төрийн ордон (Улсын Их Хурал)	УИХ-ын гишүүн У.Отгонбаяр нар
	17:40	Иншурко Даатгал ХХК	ТУЗ-ийн дарга Уэмура Томохико нар

2-р бүлэг Уулзалтын тэмдэглэл

Record of Meetings

9-р сарын 16 (Лхагва)

9:30– Монгол Улс дахь Япон Улсын Элчин сайдын яам

Байршил	Монгол Улс дахь Япон Улсын Элчин сайдын яам (Улаанбаатар)
Уулзсан хүмүүс	Онц бөгөөд бүрэн эрхт элчин сайд Игавахара Масару Захиргаа, улс төрийн хэлтсийн дарга Мори Сатоши Захиргаа, улс төрийн хэлтэс / Хөгжлийн хамтын ажиллагааны хэлтсийн Гуравдугаар нарийн бичгийн дарга Шинода Изуми
Японы тал	Японы төлөөлөгчид (ахлагч Одакэ нарын парламентын гишүүд 4, туслах 1), Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул Фүжишигэ, орчуулагч
Зорилго	Монгол Улсын улс төр, эдийн засаг, гадаад харилцааны өнөөгийн байдлыг сонсож, Японоос хүлээж буй үүргийг тодорхойлох

Япон–Монголын харилцаа, тэнцвэртэй гадаад бодлого

Энэ жил Япон, Монголын дипломат харилцаа тогтоосны 54 жилийн ой тохиож байгаа бөгөөд ирэх жил 55 жилийн ой болно. Монгол Улс газрын тосны импортын 95 хувийг ОХУ-аас, нүүрсний экспортын 75 хувийг БНХАУ-аас хамааралтай бөгөөд хоёр хөрштэйгөө тэнцвэртэй харилцах гадаад бодлого явуулахын зэрэгцээ Японыг «Гуравдагч хөрш» хэмээн чухалчилж байгаа талаар танилцуулав. Элчин сайд Игавахара ийм нөхцөлд байгаа Монгол Улстай хэрхэн харилцах талаар үнэ цэнэтэй зөвлөгөө өгсөн нь дараагийн уулзалтуудад ихээхэн тус болов.

Дотоод улс төр, эрчим хүч, байгалийн баялаг

Өмнөх өдөр буюу 9 дүгээр сарын 15-нд УИХ-ын чуулган нээгдсэн, эвслийн Засгийн газрын байдал зэргийн талаар мэдээлэл авав. Эрчим хүчний хувьд зунаас хойш шатахууны хангамж хомсдож асуудал болж байгаа, ураны олборлолтод байгаль орчны асуудлыг анхаарах шаардлагатай байгааг танилцуулав.

КОСЭН ба хүний нөөцийн хөгжил, Японоос хүлээж буй зүйл

Монгол Улсад одоогоор КОСЭН 6 байгаа бөгөөд КОСЭН байгуулахыг зорьсон залуучуудын үйл ажиллагааг түшиглэн өргөжсөн, Японы Ниппон сангийн дэмжлэг, Японы КОСЭН-ий төлөөлөл болон мужуудын захирагч нарын айлчлал байдгийг танилцуулав. Японоос хамгийн их хүлээж буй зүйл бол хүний нөөцийн хөгжил бөгөөд үүнээс гадна эрчим хүч, цахилгааны хомсдлыг шийдвэрлэх (устөрөгчийн сонирхол орно), ашигт малтмалыг боловсруулах, Хөгжлийн албан ёсны тусламж (ХАЁТ) буурч буйг харгалзан төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн (ТХХТ) төсөлд Японы компаниудын оролцоо, тээвэр ложистикийн хувьд тодорхой нэг улсаас хамаарах эрсдэлийг бууруулах зэргийг сорилт болгон дурдав.

Гол асуудлууд

- «Гуравдагч хөрш» болох Японы үүргийг харгалзсан хандлага
- КОСЭН 6-г тулгуурласан хүний нөөцийн хөгжил, боловсролын хамтын ажиллагаа
- Цахилгаан, устөрөгч, шатахууны хангамж зэрэг эрчим хүчний салбар болон ашигт малтмал боловсруулах салбарын хамтын ажиллагаа
- ХАЁТ буурч буй нөхцөлд ТХХТ-ийн төсөлд Японы компаниудын оролцоо

Элчин сайдын яамны өмнө

Элчин сайд Игавахаратай хамт

10:45– Мобиком корпораци

Байршил	Мобиком корпораци (Mobicom Corporation LLC, Улаанбаатар)
Уулзсан хүмүүс	Гүйцэтгэх захирал, ТУЗ-ийн гишүүн Оочи Ясүхиро Үйл ажиллагаа хариуцсан захирал (COO) ОYOSHI Kota
Японы тал	Японы төлөөлөгчид (ахлагч Одакэ нарын парламентын гишүүд 4, туслах 1), Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул Фүжишигэ, орчуулагч
Зорилго	Монголын харилцаа холбооны зах зээлийн тэргүүлэгч компанийн 30 жилийн түүхтэй танилцаж, Япон–Монголын эдийн засаг, цахим салбарын хамтын ажиллагааны боломжийн талаар санал солилцох

30 жилийн түүх ба итгэлцлийн суурь

Мобиком корпораци нь 1996 онд Монголын ардчилсан шилжилтийн дараах анхны хувийн хэвшлийн харилцаа холбооны оператор болж, KDD (одоогийн KDDI), Сумитомо корпораци, Монголын Ньюком компанийн хамтарсан хөрөнгө оруулалтаар байгуулагдсан. Үүсгэн байгуулагдсаны 30 жилийн ойн өмнөх өдгөө хувь хэрэглэгчдийн 60-70 орчим хувийг эзэлдэг тэргүүлэгч компани болжээ. Социализмаас ардчилал руу шилжих үед ч Японы компани харилцаа холбооны орчныг тууштай хөгжүүлж ирсэн нь Засгийн газар болон иргэдийн Японд итгэх итгэлийг бэхжүүлсэн бөгөөд гудамжинд иргэд Гүйцэтгэх захирал Оочид «30 жилийн ойн мэнд хүргэе. Харилцаа холбоог хөгжүүлсэнд баярлалаа» гэж хандах нь бий гэнэ.

Цахим үйлчилгээ ба технологийн стратеги

Монголд анхлан QR кодоор төлбөр тооцоо нэвтрүүлж, банк бус санхүүгийн байгууллагын тусгай зөвшөөрөл авч бичил зээл олгодог. Харилцаа холбоо, санхүү, төлбөр тооцоог нэгтгэсэн энэхүү тогтолцоо нь эдийн засгийн ил тод байдал, үйл ажиллагааны үр ашгийг нэмэгдүүлэхэд хувь нэмэр оруулж байна. Монгол Улс кибер аюулгүй байдал, чухал дэд бүтцийн хувьд тодорхой нэг улсаас хэт хамааралгүй тогтолцоог эрмэлзэж байгаа тул Японы технологид өндөр найдлага тавьдаг. Хуурай уур амьсгалтай тул усаар хөргөх нь хүндрэлтэй, хиймэл оюуны серверт «шингэн хөргөлтийн технологи» үр дүнтэй, мөн KDDI группийн «Телехаус» дата төвийн туршлагыг ашиглах боломжтойг тайлбарлав. Засгийн газрын сэргээгдэх эрчим хүч болон дата төвийг хослуулан татах «Ногоон гарц» санаачилгад Японы хиймэл оюун, эрчим хүч хэмнэх технологи гол үүрэг гүйцэтгэж болох талаар санал илэрхийлэв.

Соёл, хүний нөөц

Монгол хэл япон хэлтэй хэл зүйн хувьд төстэй бөгөөд дуудлагын онцлогоосоо болж монголчууд япон хэлний нарийн авиаг сайн ялгадаг. Томоохон компаниудын удирдлагад ажиллаж буй 50-60 насны хүмүүсийн дунд ардчиллын эхэн үед Японд суралцсан хүмүүс олон бөгөөд КОСЭН боловсрол ч бат суурьшсан. Мөн газар шороо, уул усаа дээдлэх соёл хүчтэй тул байгальд ээлтэй Японы компаниуд дэд бүтэц хөгжүүлэхэд давуу талтай гэж тайлбарлав.

Бизнесийн орчны сорилт ба хэтийн төлөв

Япон, Монголын хооронд татварын гэрээ (давхар татвараас сэргийлэх гэрээ) байхгүй нь Японоос шууд хөрөнгө оруулалт хийхэд томоохон саад болж байгааг онцлов. Далайд гарцгүй тул ложистикийн зардал өндөр, нутаг дэвсгэр уудам бөгөөд Гүйцэтгэх захирал Оочи улсын хэмжээнд байрлах 52 салбараас 4-ийг нь тойрохын тулд 5 хоногт 3,000 км замыг туулсан жишээг дурдав. Өвлийн хатуу хүйтэн, Японы сургууль байхгүй зэрэг нь Японоос томилогдон ажиллагсдын гэр бүлийн амьдралд тулгардаг бэрхшээл юм. Нөгөө талаар Улаанбаатарт нягт

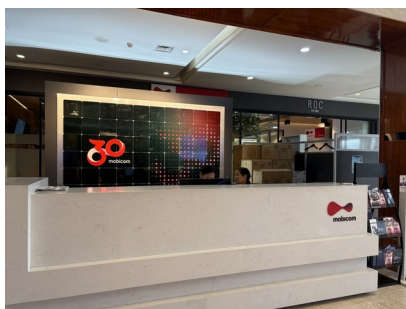
холбоотой японы иргэдийн сүлжээ бий бөгөөд улс даяар салбар сүлжээтэй Мобиком корпораци Японы компаниудын Монголд нэвтрэх тулгуур болж чадна. Цаашид ноолуур зэрэг нэмүү өртөг өндөртэй бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх, технологи дамжуулах замаар хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх нь чухал юм.

Гол асуудлууд

- Татварын гэрээ байгуулах (Японоос шууд хөрөнгө оруулалтыг дэмжих эрх зүйн суурь)
- Хиймэл оюун, кибер аюулгүй байдал, шингэн хөргөлттэй дата төв зэрэгт технологийн хамтын ажиллагаа
- «Ногоон гарц» санаачилгад Японы хиймэл оюун, эрчим хүч хэмнэх технологийг ашиглах
- Ложистик, амьдрах орчны сорилтыг шийдвэрлэх, Японыг мэдэх хүний нөөц болон КОСЭН боловсролыг ашигласан хамтын ажиллагаа, экспортыг төрөлжүүлэх

Санал солилцох үеэр

Үүсгэн байгуулагдсаны 30 жилийн ойг угтаж буй төв оффисын хүлээн авах хэсэг

Гүйцэтгэх захирал Оочи нартай хамт

12:00– Монгол Улсын Гадаад харилцааны яам

Байршил	Монгол Улсын Гадаад харилцааны яам (Улаанбаатар)
Уулзсан хүмүүс	Отгонбаатарын Оюунхүү Гадаад харилцааны яамны Азийн газрын атташе (Ази, Номхон далайн бүсийн БНХАУ-аас бусад улсыг хариуцдаг)
Японы тал	Японы төлөөлөгчид (ахлагч Одакэ нарын парламентын гишүүд 4, туслах 1), Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул Фүжишигэ, орчуулагч
Зорилго	Японтой харилцах харилцаа болон цаашдын хамтын ажиллагааны чиглэлийн талаар сонсож, санал солилцох

Тус албан тушаалтан Гадаад харилцааны яаманд 13 жил ажиллаж буй, Японд 5 жил томилолтоор ажилласан туршлагатай, япон хэлээр чөлөөтэй ярьдаг хүн байв.

Японтой харилцах харилцаа

Төлөөлөгчдөд Монгол–Японы парламентын бүлэгт нэгдэхийг санал болгов. Ирэх жил тохиох дипломат харилцаа тогтоосны 55 жилийн ойг угтан «хүнийг суурь болгож, хүнийг төвд нь тавьсан» солилцоог хөгжүүлэх бодлоготой байгааг танилцуулав.

Эдийн засаг, дэд бүтэц, эрчим хүч

Япон–Монголын Эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээр (ЭЗТХ) хүчин төгөлдөр болсноос хойш 10 жил болсон, хуучин автомашин зэрэг худалдааны байдлын талаар ярилцав. Мөн нисэх буудлын өргөтгөл, 2 дугаар терминалын бүтээн байгуулалтыг танилцуулав. Эрчим хүчний салбарт шатахуун, нүүрс гол сэдэв болж, шатахууны нөөц бүрдүүлэх, сэргээгдэх эрчим хүчийг сорилт болгон дурдав.

Байгалийн баялаг, үйлдвэрлэл, бүс нутгийн орнуудтай харилцах харилцаа

Энэтхэгтэй хамтран барьж буй газрын тос боловсруулах үйлдвэр (нафта зэрэг бүтээгдэхүүн орно), Оюу толгой томоохон уурхай, Төв Ази, ялангуяа Казахстантай харилцах харилцааны талаар ч танилцуулав.

Гол асуудлууд

- Монгол–Японы парламентын бүлэгт нэгдэх асуудлыг судлах
- Ирэх жилийн дипломат харилцааны 55 жилийн ойг угтсан хүн төвтэй солилцоо
- Нисэх буудлын өргөтгөл, шатахууны нөөц ба сэргээгдэх эрчим хүч, ЭЗТХ-ийн 10 жилийн дараах эдийн засгийн түншлэл

О.Оюунхүүтэй ярилцах үеэр

Уулзалтын үеэр

Дурсгалын зураг

14:50– Монгол Косэн технологийн коллеж

Байршил	Инженер, технологийн их сургуулийн харьяа Монгол Косэн технологийн коллеж (Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг)
Уулзсан хүмүүс	Захирал Мөнх-Очирын Сэргэлэн Зочин профессор Шиндо Ацуши Гадаад харилцааны менежер Гүнчинсүрэнгийн Баяржаргал Карьер хариуцсан ажилтан Гэрэлийн Өлзийнаран
Японы тал	Японы төлөөлөгчид (ахлагч Одакэ нарын парламентын гишүүд 4, туслах 1), Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул Фүжишигэ, орчуулагч
Хөтөлбөр	Зочдыг танилцуулах, сургуулийн танилцуулга (захирал Сэргэлэн), санал солилцоо, сургуультай танилцах, дурсгалын зураг (үүдний хэсэгт багш, оюутнуудтай)

Сургуулийн танилцуулга (захирал Сэргэлэн)

2014 онд Улаанбаатар хотод КОСЭН боловсрол эхэлсэн түүх, оюутан 327, багш ажилтан 55 байгааг танилцуулав. Мэргэжлийн 5 тэнхим (механик, барилга, био, цахилгаан, мэдээлэл)-ээс гадна гадаад хэлний тэнхим, ерөнхий эрдмийн тэнхим, оюутны алба, захиргааны алба, карьерын төв, технологи дамжуулах төв (ТТС)-тэй. 1-р курсын оюутнууд мэргэжил сонгохгүйгээр «ерөнхий анги»-д суралцаж, 2-р курсээс мэргэжлийн тэнхимд хуваарилагддаг. Японы багш нар богино, дунд, урт хугацаагаар томилогдон ажилладаг бөгөөд монгол багш нар ч Японы хамтрагч КОСЭН-д хичээл заах арга, туршилт, дадлагын удирдлагын талаар сургалтад хамрагддаг. Япон хэлний сургалтаас гадна илтгэлийн тэмцээн, КОСЭН-ий дизайны тэмцээн, гүүрний тэмцээн, ABU Робокон, програмчлалын тэмцээн зэрэгт оролцдог.

Олон улсын хамтын ажиллагааны хүрээнд «Сакура шинжлэх ухааны хөтөлбөр»-т оролцож, Нагаокагийн технологийн их сургууль, Тоёохашигийн технологийн их сургуультай хамтарсан туршилт, судалгаа хийдэг. 4-р курсын оюутнууд Японы компаниудад дадлага хийж, дадлагын газраасаа шууд ажлын санал авах тохиолдол ч бий. Төгсөгчид Япон болон Монголын компаниудад ажиллах, дотоодын их сургуульд шилжин суралцах, Японы их сургуульд элсэх зэргээр замаа сонгодог.

Санал солилцоо

Японы компаниудад ажлын байран дээрх өндөр түвшний технологи, практик ур чадвар эзэмшиж, ирээдүйд технологи, бизнесээ Монголдоо авчрах «эх орондоо буцаж хувь нэмэр оруулах» санааны талаар санал солилцов. 2014 онд Монголын Дээд боловсролын тухай хуульд «КОСЭН»-ий эрх зүйн зохицуулалт байгаагүй бөгөөд улмаар эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, 2023 оны Боловсролын тухай хуулийн шинэчлэлээр КОСЭН-ий төгсөгчдөд «дипломын зэрэг (Associate degree)» олгохыг хуульчилсан түүхийг танилцуулав. Их сургуультай харьцуулахад туршилт, дадлага, бүтээн туурвихад шууд оролцох практик боловсрол нь КОСЭН-ий давуу тал бөгөөд хиймэл оюун, робот, IoT, кибер аюулгүй байдал зэрэг орчин үеийн технологид нийцсэн боловсролын талаар ч санал солилцов. Төгсөгчдийн карьерын хөгжлийн талаар ч ярилцаж, бизнес эрхлэхийн өмнө эхлээд компанид хангалттай туршлага, байгууллагыг удирдах чадвар хуримтлуулсны дараа бие даах нь чухал гэж тайлбарлав.

Сургуулийн танилцуулга товхимлоос

Алсын хараа	«Хүмүүнлэг, оюун ухаан, практик ур чадвар»-ыг эзэмшсэн, бүтээлч сэтгэлгээтэй инженер бэлтгэх
Төгсөгчдийн ажил эрхлэлт	Японы компанид ажилд орсон 41%, Монголын компанид ажилд орсон 27%, дотоодын их сургуульд үргэлжлүүлэн суралцсан 11%, гадаадад суралцсан 8%, бусад 13%
Дадлагад хамрагдсан оюутнууд	2022-23 оны хичээлийн жил 82 (Японд 53, Монголд 29) / 2023-24 онд 79 (Японд 46, Монголд 33) / 2024-25 онд 111 (Японд 77, Монголд 34)
Хамтран ажилладаг сургуулиуд (Япон)	Их сургууль: Акитагийн их сургууль, Осакагийн технологийн их сургууль, Чигагийн технологийн их сургууль, Нагаокагийн технологийн их сургууль, Мороранийн технологийн их сургууль, Вакаямагийн их сургууль КОСЭН: Кисаразу, Сузука, Сэндай, Токио хотын Аж үйлдвэрийн технологийн, Томакомай, Нагаока, Хакодате, Хачинохэ, Мияконожо, Гунма

Сургуулийн байрны өмнө

Захирлын өрөөнд санал солилцох үеэр

Санал солилцох үеэр

Үзүүлэнгийн самбарын танилцуулга

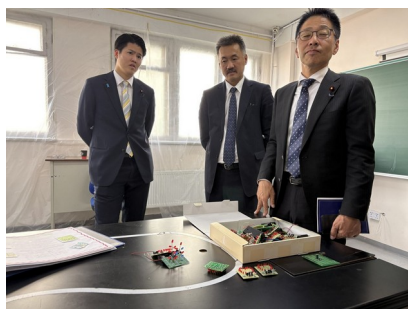
Японтой хамтран ажилласан түүхийн үзүүлэн

Хичээлийн үеэр

Лабораторид танилцуулах үеэр

Дадлагын тоног төхөөрөмжийн танилцуулга

Оюутнуудын дадлага (мэдээллийн технологи)

Сакура шинжлэх ухааны хөтөлбөрийн үзүүлэн ба оюутнууд

Оюутны танилцуулга

Оюутны илтгэл

18:00– Монгол Улсын 5 дахь Ерөнхийлөгч Х.Баттулгатай хийсэн уулзалт

Байршил	Баянгол зочид буудал (Улаанбаатар)
Уулзсан хүмүүс	Халтмаагийн Баттулга Монгол Улсын 5 дахь Ерөнхийлөгч (2017–2021), Монголын Жүдо бөхийн холбооны ерөнхийлөгч Ганбямбын Дөлгөөн Монголын Зүүн бүсийн тогтвортой хөгжлийн холбоо (ТББ)-ны Удирдах зөвлөлийн дарга (байлцсан)
Японы тал	Японы төлөөлөгчид (ахлагч Одакэ нарын парламентын гишүүд 4, туслах 1), Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул Фүжишигэ, орчуулагч
Зорилго	Хоёр орны «стратегийн түншлэл»-ийг хойч үед улам бэхжүүлэхийн тулд парламент хоорондын харилцаа, боловсрол (КОСЭН), спорт (жүдо)-ын солилцоог тодорхой болгох, бүс нутгийн нөхцөл байдлын талаар мэдээлэл солилцох

Парламент хоорондын харилцаа ба КОСЭН-ийг тулгуурласан боловсролын хамтын ажиллагаа

Монголын тал Японы КОСЭН тогтолцооны үйлдвэрлэлийн хүний нөөц бэлтгэх чадавхад онцгой сонирхол илэрхийлэв. Гишүүн Окумурагийн харилцаа холбооны салбарын туршлага болон боловсролын бодлогын мэдлэгийг хослуулан «харилцаа холбооны дэд бүтэц ба үйлдвэрлэлийн хүний нөөцийн хөгжлийг хамтатган дэмжих Японы цогц дэмжлэг» хэлбэрийн хамтын ажиллагааны талаар санал солилцов. Японы парламентын хоёр танхимын залуу гишүүд Монголд айлчилж, бодит боломжтой шууд танилцах нь хоёр орны урт хугацааны итгэлцлийг бэхжүүлэхэд зайлшгүй чухал гэдэгт санал нэгдэв.

Зүүн Азийн нөхцөл байдлыг харгалзсан хамтын ажиллагаа

Японы тал Зүүн Азийн хүндрэлтэй нөхцөл байдлын талаар байр сууриа илэрхийлж, хоёр орон бодлогын яриа хэлэлцээ, бүс нутгийн нөхцөл байдлын хамтарсан шинжилгээг урьд өмнөхөөс илүү нягт хийх замаар Азийн тогтвортой байдал, хөгжилд хувь нэмэр оруулах чиглэлийг баталгаажуулав. Ерөнхийлөгч асан Х.Баттулга «Монгол орон уудам тул зөвхөн Улаанбаатарыг үзээд хангалттай мэдээлэл авах боломжгүй» хэмээн орон нутагт айлчлахыг зөвлөв.

Жүдо бөхөөр дамжуулсан спортын солилцоо

Өргөмжит консул Фүжишигэ өнгөрсөн жил Тояма мужид зохион байгуулсан өсвөрийн жүдо бөхийн солилцооны (Монголын 9 тамирчныг урьсан) талаар танилцуулав. Урьсан 9 тамирчны 2 нь дараа нь болсон Өсвөрийн дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээн (Эквадор)-д медаль хүртжээ. Тус тэмцээнд Монголын тамирчид Франц, ОХУ зэрэг хүчирхэг орнуудыг ялсан, мөн 31 төрлийн спортын 300 орчим тамирчинтай томоохон багийг Японд илгээх төлөвлөгөө хэрэгжиж байгааг танилцуулав.

Тохиролцсон цаашдын ажил

Чиглэл	Агуулга
Өсвөрийн жүдо бөхийн солилцоог хоёр талтай болгох	Дараагийн удаа Японоос Монголд өсвөрийн баг илгээж, ерөнхийлөгч Х.Баттулгын удирдлага дор хамтарсан бэлтгэл зэрэг солилцоо хийх
Орон нутагт айлчлах	Дараагийн айлчлалын хөтөлбөрт орон нутгийн айлчлалыг багтааж, Монголын бодит байдалтай өргөн хүрээнд танилцах
КОСЭН-ийг тулгуурласан хүний нөөцийн хөгжил	КОСЭН тогтолцоонд суурилсан боловсролын хамтын ажиллагаанд харилцаа холбоо, дэд бүтцийн салбарын мэдлэгийг хослуулсан саналыг Боловсрол, шинжлэх ухааны хороо зэрэгт хэлэлцэх
Бодлогын яриа хэлэлцээг үргэлжлүүлэх	Ерөнхийлөгч асан Х.Баттулгын ажлын алба болон холбогдох байгууллагуудтай тогтмол мэдээлэл солилцох холбоог хадгалах

Ерөнхийлөгч асан Х.Баттулгатай уулзах үеэр

Уулзалтын үеэр

Дурсгалын зураг

9-р сарын 17 (Пүрэв)

9:00– Шинэ Монгол технологийн коллеж

Байршил	Шинэ Монгол технологийн коллеж (Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг)
Уулзсан хүмүүс	УИХ-ын гишүүн Жанчивын Галбадрах («Шинэ Монгол» сургуулийн цогцолборыг үүсгэн байгуулагч) Захирал Төмөрбаатарын Оюунжаргал (Доктор, инженерийн ухаан) Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагаа хариуцсан менежер Батсайханы Мөнхчимэг «Шинэ Монгол» сургуулийн цогцолборын Гадаад харилцааны албаны дарга Насанбаярын Болормаа
Японы тал	Японы төлөөлөгчид (ахлагч Одакэ нарын парламентын гишүүд 4, туслах 1), Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул Фүжишигэ, орчуулагч
Зорилго	Сургуулийн үүсгэн байгуулагдсан түүхийг сонсож, Японы загварын КОСЭН боловсролын өнөөгийн байдал болон цаашдын хамтын ажиллагааны боломжийн талаар ойлголтоо гүнзгийрүүлэх

Үүсгэн байгуулагдсан түүх (УИХ-ын гишүүн Ж.Галбадрах)

Эхлээд УИХ-ын гишүүн Ж.Галбадрах сургууль байгуулсан түүхээ танилцуулав. Тэрээр 32 настайдаа хувийн зардлаар суралцахаар гэр бүлийнхээ хамт Японд очиж, Ямагатагийн их сургуульд суралцсаны дараа Тохокугийн их сургуульд ахлах сургуулийн шинэчлэлийн талаар судалгаа хийжээ. Ямагатагийн «Нэг багана» нийгэмлэг тэргүүтэй Ямагатагийн олон хүний дэмжлэгээр «Шинэ Монгол» сургуулийг байгуулж чадсан гэлээ. Тэрээр одоо ч Нагоягийн их сургуулийн докторантурт суралцсаар байна. Монголын КОСЭН орон нутагт ч тэлж, 2023 онд Дархан-Уул, Орхон (Эрдэнэт), Өмнөговь аймгийн дээд боловсролын байгууллагуудад КОСЭН-ий хөтөлбөр эхэлсэн. Гишүүн УИХ-ын чуулганд оролцохоор танилцуулгын дараа гарав.

Сургуулийн тойм (захирал)

2014 онд Японы КОСЭН-ийг загвар болгон байгуулагдсан сургууль бөгөөд «Эх орноо өөрийн гараар бүтээе» уриатай. Суурь боловсрол (9-р анги) эзэмшсэн 15 настай хүүхдүүд элсэж, 5 жилийн хугацаанд бүрэн дунд боловсрол болон инженерийн мэргэжлийн боловсролыг уялдуулан эзэмшиж, 20 насандаа дипломын зэрэг хамгаалдаг. Механик инженер, цахилгаан ба электроник, хими технологи, барилга ба дэд бүтэц, компьютерийн ухаан гэсэн 5 мэргэжилтэй, 600 гаруй оюутан, 60 гаруй багштай, 10 давхар хичээлийн байртай. 2020 онд Монголын КОСЭН-үүдээс анх удаа магадлан итгэмжлэл (гуравдагч этгээдийн боловсролын чанарын үнэлгээ)-д хамрагдсан.

Боловсролын онцлог нь «биеийн боловсрол», «оюуны боловсрол», «сэтгэлийн боловсрол» гэсэн гурван тулгуурт «алтан гурвалжин» юм. 5 жилийн нийт кредит нь механик инженерийн мэргэжлээр 177 (127 хичээл). Японы КОСЭН институт (Томакомай КОСЭН зохицуулагч сургууль)-ын боловсролын дэмжлэг авдаг бөгөөд 2025 оны 2 дугаар сараас Японы мэдээллийн технологийн компани зочин хичээл заадаг. Төгсөгчдийн дунд Японы компаниудад амжилттай ажиллаж буй хүмүүс бий.

Гол асуудлууд

- Японы загварын боловсрол, КОСЭН-ий ач холбогдлыг үр дүнтэй нь хамт сурталчлах
- Японы КОСЭН, компани, орон нутгийн захиргаатай багшийн сургалт, зочин хичээл зэрэг хамтын ажиллагааг үргэлжлүүлэх
- Төгсөгчдийн Японы компани, их сургуульд ажиллах, суралцах боломжийг өргөжүүлэх, орон нутгийн КОСЭН-ийг оролцуулан Монголын КОСЭН-ий хүрээнд хүний нөөц хөгжүүлэх

«Шинэ Монгол» сургуулийн байр

Төгсөгчдийн ажил эрхлэлтийн үзүүлэн

Японы Эзэн хааны айлчлалын үеийн үзүүлэн

УИХ-ын гишүүн Ж.Галбадрахын танилцуулга

УИХ-ын гишүүн Ж.Галбадрахтай хамт

Сургуулийн танилцуулга

Багш, ажилтнуудын танилцуулгын самбар

Химийн туршилтын хичээл

Хичээлийн үеэр

FAB LAB-тай танилцах үеэр

Сургуулийн хамт олонтой хамт

Сургуулийн байрны өмнө

12:00– Боловсролын сайд Л.Энх-Амгалантай хийсэн уулзалт

Байршил	Монгол Улсын Боловсролын яам (Улаанбаатар, Засгийн газрын III байр)
Уулзсан хүмүүс	УИХ-ын гишүүн, Боловсролын сайд Лувсанцэрэнгийн Энх-Амгалан Боловсролын яамны Гадаад харилцааны газар, Баатарцолын Энхбаяр
Японы тал	Японы төлөөлөгчид (ахлагч Одакэ нарын парламентын гишүүд 4, туслах 1), Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул Фүжишигэ, орчуулагч
Зорилго	КОСЭН-ийг тулгуурласан Японтой хийх боловсрол, технологи, хүний солилцооны талаар санал солилцох

Боловсролын сайдын намтар

Хөвсгөл аймгийн уугуул. ОХУ, АНУ, БНСУ-ын их сургуульд суралцаж, МОНЦАМЭ мэдээллийн агентлагт ажилласны дараа 1996 онд «Интерпресс» компанийг үүсгэн байгуулж, 2012 он хүртэл «Юнител» групп, «MCS Электроникс»-ийн ТУЗ-ийн дарга зэрэг албыг хашсан. 2012 онд Ерөнхий сайдын зөвлөх болж, мөн онд УИХ-ын гишүүнээр сонгогдож, УИХ-ын дэд дарга, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд, Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд зэрэг албыг хашиж, одоо Боловсролын сайдаар ажиллаж байна.

Уулзалтын агуулга

КОСЭН-ийг тулгуурлан Японтой боловсрол, технологи, хүний солилцоог хөгжүүлэх Японы талын гишүүдийн саналыг Боловсролын сайд дэмжиж, санал нэгдэв.

Мөн сайд Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдаар ажилласан туршлагаасаа Японд ажиллаж буй монгол иргэдийн эх орондоо эргэн ирэх асуудалд анхаарч байгаагаа илэрхийлж, чадварлаг хүмүүс Японд туршлага хуримтлуулсны дараа эх орондоо буцаж ирж хувь нэмрээ оруулах тогтолцоог судлах хэрэгтэй гэсэн санал хэлэв.

Гол асуудлууд

- КОСЭН-ийг тулгуурласан Японтой хийх боловсрол, технологи, хүний солилцоог дэмжих (хоёр тал санал нэгдсэн)
- Японд ажиллаж буй чадварлаг хүний нөөц эх орондоо буцаж хувь нэмэр оруулах тогтолцоог судлах

Боловсролын сайдтай уулзах үеэр

Уулзалтын үеэр

Боловсролын сайдтай хамт

14:00– Монгол Улсын Их Хурал

Байршил	Төрийн ордон (Улаанбаатар, Сүхбаатарын талбай)
Уулзсан хүмүүс	УИХ-ын гишүүн Ухнаагийн Отгонбаяр (УИХ дахь МАН-ын бүлгийн дэд дарга) УИХ-ын гишүүн Жанчивын Галбадрах УИХ-ын гишүүн Нацагдоржийн Батсүмбэрэл Төрийн ордонтой танилцах үеэр: УИХ-ын дарга С.Бямбацогт, эрх баригч намын гишүүд
Японы тал	Японы төлөөлөгчид (ахлагч Одакэ нарын парламентын гишүүд 4, туслах 1), Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул Фүжишигэ, орчуулагч
Агуулга	Төрийн ордонтой танилцах, дурсгалын зураг авахуулах, эрх баригч намын гишүүдтэй санал солилцох

Шинэ КОСЭН байгуулах ба Японоос хүлээж буй зүйл

УИХ-ын гишүүн У.Отгонбаяр Хэнтий, Сүхбаатар аймагт КОСЭН байгуулах хүсэлтэй байгаагаа илэрхийлж, Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага (ЖАЙКА) зэргээр дамжуулан Японоос зураг төсөл, машин тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг авах хүсэлт тавив. Японыг зөвхөн КОСЭН-ий хүрээнд бус «Гуравдагч хөрш» хэмээн гүнээ итгэдэг бөгөөд харилцаагаа бэхжүүлэхийг хүсэж байгаагаа илэрхийлэв. Мөн Японы ХАЁТ буурч байгаад санаа зовж буйгаа, Японы технологи болон Японы компаниудын Монголд нэвтрэхийг дэмжих, Улаанбаатараас гадна орон нутагт ч анхаарал хандуулах хүсэлтээ илэрхийлэв.

Монгол Улсын дотоод нөхцөл байдал

УИХ-ын үйл ажиллагааны талаарх эрх баригч болон сөрөг хүчний байдал, шатахуун зэрэг түлшний хангамж иргэдийн амьдралд ихээхэн нөлөөлж буй талаар танилцуулав. Японы тал УИХ-ын гишүүдийн тоо одоогийн 126 болсон түүхийн талаар асуув.

Төрийн ордонтой танилцсан нь

Үүний дараа Төрийн ордонтой танилцав. Эрх баригч намын гишүүд УИХ-ын даргын хамт хуралдааны танхимд төлөөлөгчдийг шууд дамжуулалтын камерын өмнө танилцуулж, Гадаад харилцааны сайд тэргүүтэй УИХ-ын гишүүд гар даллан төлөөлөгчдийг халуун дотноор угтав.

Гол асуудлууд

- Хэнтий, Сүхбаатар аймагт КОСЭН байгуулахад хамтран ажиллах (ЖАЙКА зэргээр дамжуулан зураг төсөл, тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг)
- Японы технологи, Японы компаниудын Монголд нэвтрэхийг дэмжих
- Улаанбаатараас гадна орон нутгийн боловсрол, үйлдвэрлэлд анхаарах

Төрийн ордонтой танилцах үеэр

Төрийн ордонд

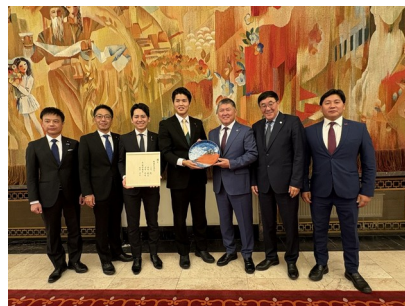
Эрх баригч намын гишүүдтэй санал солилцох үеэр

Санал солилцох үеэр

Дурсгалын бэлэг гардуулах үеэр

Эрх баригч намын гишүүдтэй хамт

17:40 орчим– Иншурко Даатгал (Япон хөрөнгө оруулалттай даатгалын компани)

Байршил	Иншурко Даатгал (Улаанбаатар, Эко Интернэшнл Тауэр)
Уулзсан хүмүүс	ТУЗ-ийн дарга Уэмура Томохино SOLONGO.B CEO Ганбямбын Дөлгөөн Монголын Зүүн бүсийн тогтвортой хөгжлийн холбоо (ТББ)-ны Удирдах зөвлөлийн дарга (байлцсан)
Японы тал	Японы төлөөлөгчид (ахлагч Одакэ нарын парламентын гишүүд 4, туслах 1), Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консул Фүжишигэ, орчуулагч

Монголд үйл ажиллагаа явуулдаг Япон хөрөнгө оруулалттай Иншурко Даатгал компанид зочилж, санал солилцов.

Санал солилцох үеэр

Санал солилцох үеэр

Дурсгалын зураг

3-р бүлэг Дүгнэлт ба цаашдын ажил

Summary and Next Steps

3-1 Айлчлалын явцад хөндөгдсөн гол асуудлууд

① «Гуравдагч хөрш» Японд итгэх итгэл ба хүлээлт

Элчин сайдын яам, Мобиком корпораци, УИХ-ын гишүүд аль аль нь Монгол Улс Японыг «Гуравдагч хөрш» хэмээн чухалчилж байгааг онцлов. Кибер аюулгүй байдал, чухал дэд бүтэц зэрэгт найдвартай түнш болох Японд тавих хүлээлт өндөр байна. Мобиком корпорацийн 30 жилийн үйл ажиллагаа ард түмний итгэлийг бий болгосныг ч бататгав.

② КОСЭН-ийг тулгуурласан хүний нөөцийн хөгжил

Айлчилсан бараг бүх газарт КОСЭН-ий тухай яригдав. Монголын КОСЭН 6 болж өргөжиж, 2023 оны хуулийн шинэчлэлээр дипломын зэрэг олгохыг хуульчилсан. Боловсролын сайдтай КОСЭН-ийг тулгуурласан солилцоог хөгжүүлэхээр санал нэгдэж, УИХ-ын гишүүд орон нутагт шинээр КОСЭН байгуулах хүсэлтээ илэрхийлэв. Японы загварын боловсролын үнэ цэнийг бодит үр дүнтэй нь хамт таниулах нь чухал юм.

③ Хүний нөөцийн эргэн ирэлт

Монгол Косэн технологийн коллежийн «эх орондоо буцаж хувь нэмэр оруулах» санаа болон Боловсролын сайдын «Японд туршлага хуримтлуулсан чадварлаг хүмүүс эх орондоо буцаж хувь нэмэр оруулах тогтолцоо»-ны талаарх байр суурь нэг чиглэлтэй байна. Суралцах, ажиллах, эх орондоо буцах хүний нөөцийн эргэлтийг дэмжих тогтолцоог бүрдүүлэх нь цаашдын хамтын ажиллагааны чухал сэдэв болно.

④ Эрчим хүч ба эдийн засаг, хөрөнгө оруулалтын орчин

Түлшний тогтвортой хангамж, цахилгаан эрчим хүч, устөрөгч болон сэргээгдэх эрчим хүчийг сорилт болгон дурдав. Эдийн засгийн хувьд татварын гэрээ байгуулах, ХАЁТ буурч буйг харгалзан ТХХТ-ийн төсөлд Японы компаниудын оролцоо, ложистикийн зардлыг бууруулах асуудлыг онцолж, «Ногоон гарц» санаачилга, ашигт малтмал боловсруулах зэрэг хамтын ажиллагааны шинэ чиглэлийг дэвшүүлэв.

⑤ Орон нутагт анхаарах

Ерөнхийлөгч асан Х.Баттулга болон УИХ-ын гишүүд Улаанбаатараас гадна орон нутагт анхаарал хандуулахыг зөвлөж, хүсэлт тавив. Нутаг дэвсгэр уудам Монгол орны бодит байдлыг ойлгоход орон нутагт айлчлах, орон нутагтай хамтран ажиллах нь зайлшгүй чухал юм.

3-2 Цаашид хэрэгжүүлэх ажил

Но.	Хэрэгжүүлэх ажил	Агуулга	Холбогдох уулзалт
1	Монгол–Японы парламентын бүлэгт нэгдэх	Төлөөлөгчдийн гишүүд нэгдэх асуудлыг судлах	Гадаад харилцааны яам
2	Дипломат харилцааны 55 жилийн ойг угтсан солилцоо	Хүнийг суурь болгож, хүнийг төвд нь тавьсан солилцоог хөгжүүлэх	Элчин сайдын яам, Гадаад харилцааны яам
3	Өсвөрийн жүдо бөхийн солилцоог хоёр талтай болгох	Японоос Монголд өсвөрийн баг илгээж, хамтарсан бэлтгэл хийх	Ерөнхийлөгч асан Х.Баттулга
4	Дараагийн айлчлалаар орон нутагт айлчлах	Айлчлалын хөтөлбөрт орон нутгийн айлчлалыг багтаах	Ерөнхийлөгч асан Х.Баттулга, УИХ
5	КОСЭН ба харилцаа холбооны дэд бүтцийг хослуулсан хамтын ажиллагаа	КОСЭН-ийг тулгуурласан боловсролын хамтын ажиллагаанд харилцаа холбоо, дэд бүтцийн мэдлэгийг хослуулсан саналыг Боловсрол, шинжлэх ухааны хороо зэрэгт хэлэлцэх	Ерөнхийлөгч асан Х.Баттулга, Боловсролын сайд
6	Орон нутагт шинээр КОСЭН байгуулахад хамтран ажиллах	Хэнтий, Сүхбаатар аймагт КОСЭН байгуулахад ЖАЙКА зэргээр дамжуулан дэмжлэг үзүүлэх боломжийг судлах	УИХ
7	Хүний нөөцийн эргэн ирэлтийн тогтолцоо бүрдүүлэх	Японд ажиллаж буй чадварлаг хүмүүс эх орондоо буцаж хувь нэмэр оруулах тогтолцоог судлах	Боловсролын сайд, Монгол Косэн
8	Татварын гэрээ байгуулахыг дэмжих	Японоос шууд хөрөнгө оруулалтыг дэмжих эрх зүйн суурь бүрдүүлэх	Мобиком корпораци
9	Эрчим хүч, цахим салбарын хамтын ажиллагаа	Цахилгаан, устөрөгч, сэргээгдэх эрчим хүч, дата төв зэрэгт Японы технологийг ашиглах	Элчин сайдын яам, Мобиком, Гадаад харилцааны яам
10	Бодлогын яриа хэлэлцээг үргэлжлүүлэх	Холбогдох байгууллагуудтай тогтмол мэдээлэл солилцох холбоог хадгалах	Ерөнхийлөгч асан Х.Баттулга

3-3 Төгсгөлийн үг

Богино хугацааны айлчлал байсан ч Засгийн газар, парламент, боловсролын байгууллага, хувийн хэвшил, мөн Ерөнхийлөгч асан зэрэг өөр өөр байр суурьтай олон хүнээс шууд яриа сонсох боломж олдлоо. Эндээс бидний мэдэрсэн зүйл бол Монголын ард түмэн Японд гүн итгэл хүлээлгэдэг бөгөөд энэ итгэл нь харилцаа холбооны салбар, КОСЭН боловсрол, Японд суралцсан хүмүүс зэрэг олон жилийн турш хүн хоорондын харилцааны үндсэн дээр тогтсон гэдэг баримт юм.

Ирэх жил хоёр орны дипломат харилцаа тогтоосны 55 жилийн ой тохионо. Энэ удаагийн айлчлалаар бий болгосон харилцаа, олж авсан мэдлэгээ ашиглан КОСЭН-ийг тулгуурласан хүний нөөцийн хөгжил, хүний нөөцийн эргэн ирэлт, спортын солилцоо, парламент хоорондын яриа хэлэлцээг тууштай үргэлжлүүлэх нь хоёр орны «Энх тайван, хөгжил цэцэглэлтийн төлөөх онцгой стратегийн түншлэл»-ийг улам гүнзгийрүүлэхэд хувь нэмэр болно гэдэгт итгэж байна.

Эцэст нь, энэхүү айлчлалыг зохион байгуулахад УИХ-ын гишүүн Ухнаагийн Отгонбаяр, Монгол Улсаас Япон Улсад суугаа Онц бөгөөд бүрэн эрхт элчин сайд Банзрагчийн Баярсайхан, Ганбямбын Дөлгөөн нар маш их дэмжлэг, үнэ цэнэтэй зөвлөгөө өгсөнд гүн талархал илэрхийлье. Ялангуяа зүүн бүсийн гурван аймгийн «Монголын Зүүн бүсийн тогтвортой хөгжлийн холбоо» ТББ-ын Удирдах зөвлөлийн дарга Г.Дөлгөөн уулзалтуудад биечлэн байлцаж, тээвэр, хоол ундаас эхлээд олон талаар халуун дотно дэмжлэг үзүүлсний ачаар төлөөлөгчид итгэл төгс айлчлалаа өнгөрүүллээ. Та бүхэнд чин сэтгэлээсээ талархъя.

Хавсралт

Appendix

Хавсралт 1 Монгол Улсын ерөнхий мэдээлэл

Нутаг дэвсгэр ба хүн ам

Улсын нэр	Монгол Улс (Mongolia)
Нийслэл	Улаанбаатар
Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ	1,564,100 км² (Японоос 4 дахин орчим том)
Засаг захиргааны нэгж	21 аймаг, нийслэл Улаанбаатар хот. Аймгууд 330 сум, 1,647 багаас, нийслэл 9 дүүрэг, 204 хорооноос бүрдэнэ
Нийт хүн ам	3.591 сая орчим (2025 он, гадаадад байгаа иргэдийг оролцуулан)
Хүн амын нягтрал	1 км² тутамд 2.2 хүн (дэлхийд хамгийн бага түвшинд)
Нийслэлийн хүн ам	1,673,279 (нийт хүн амын 48.9%)
Үндэстэн	Монгол (нийт хүн амын 95%), казах болон бусад
Хэл, шашин	Монгол хэл (албан ёсны хэл), казах хэл / Монголын буддын шашин болон бусад

Төрийн байгуулал

Засаглалын хэлбэр	Бүгд найрамдах засаглал (ерөнхийлөгчийн болон парламентын засаглалын холимог)
Төрийн тэргүүн	Ерөнхийлөгч Ухнаагийн Хүрэлсүх (2021 оны 6 дугаар сард сонгогдсон, бүрэн эрхийн хугацаа 6 жил)
Парламент	Улсын Их Хурал (нэг танхимтай, 126 гишүүнтэй, бүрэн эрхийн хугацаа 4 жил)
УИХ-ын дарга	Сандагийн Бямбацогт (2026 оны 4 дүгээр сараас)
Ерөнхий сайд	Ням-Осорын Учрал (2026 оны 3 дугаар сараас)

Эдийн засаг, нийгмийн үзүүлэлт

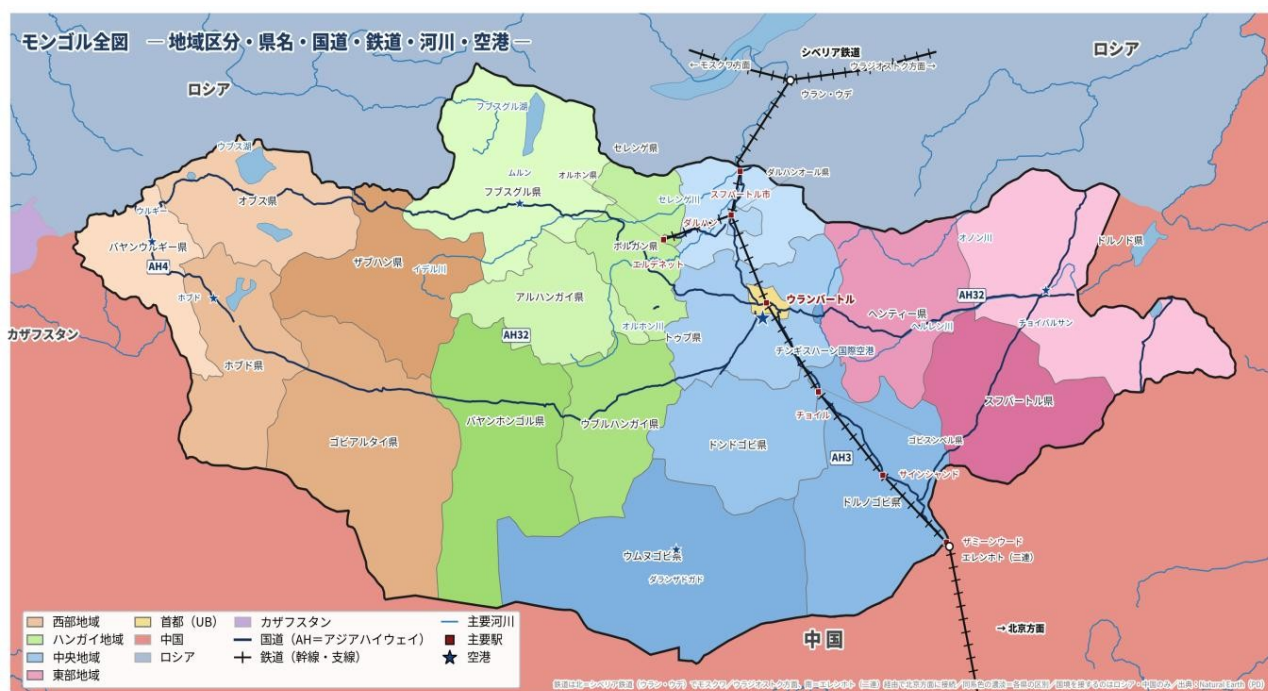
GDP	20.26 тэрбум орчим ам.доллар (2025 он)
Нэг хүнд ногдох нэрлэсэн ДНБ	6,898 ам.доллар (2024 он)
Эдийн засгийн өсөлт	6.8% (2025 он)
Инфляци	7.5% (2025 он)
Гадаад худалдааны нийт хэмжээ	27.01 тэрбум орчим ам.доллар (экспорт 15.70 тэрбум / импорт 11.31 тэрбум, 2025 он)
Экспортын гол бүтээгдэхүүн	Ашигт малтмал (нүүрс, зэсийн баяжмал, жонш гэх мэт), мал аж ахуйн бүтээгдэхүүн (ноолуур, ноос, арьс шир гэх мэт)
Импортын гол бүтээгдэхүүн	Газрын тосны бүтээгдэхүүн, машин тоног төхөөрөмж, автомашин, хүнсний бүтээгдэхүүн
Экспортын гол орнууд	БНХАУ, Швейцар, АНУ, Иран, ОХУ (2025 он)
Импортын гол орнууд	БНХАУ, ОХУ, Япон, БНСУ, АНУ (2025 он)

Японтой харилцах харилцаа

Дипломат харилцаа	1972 оны 2 дугаар сард тогтоосон. 2022 оны 11 дүгээр сард «Энх тайван, хөгжил цэцэглэлтийн төлөөх онцгой стратегийн түншлэл» болгон өргөжүүлсэн
-------------------	---

ЕРА	Япон–Монголын Эдийн засгийн түншлэлийн хэлэлцээр 2016 оны 6 дугаар сард хүчин төгөлдөр болсон (Монгол Улсын анхны ЭЗТХ)
Худалдааны хэмжээ	149.82 тэрбум орчим иен (Японоос Монгол руу 147.42 тэрбум / Монголоос Япон руу 2.40 тэрбум иен)
Японы экспортын гол бүтээгдэхүүн	Автомашин, ерөнхий зориулалтын машин механизм, барилга, уул уурхайн машин механизм
Японы импортын гол бүтээгдэхүүн	Ашигт малтмал (жонш), нэхмэлийн бүтээгдэхүүн, ерөнхий зориулалтын машин механизм
ODA	Иенийн зээл 182.944 тэрбум иен / буцалтгүй тусламж 128.716 тэрбум иен / техникийн хамтын ажиллагаа 60.377 тэрбум иен (2023 оны санхүүгийн жил хүртэл)
Монголд үйл ажиллагаа явуулж буй Японы компани	226 (2024 оны 10 дугаар сар)
Монголд оршин суугаа Японы иргэд	337 (2025 оны 6 дугаар сар)
Японд оршин суугаа Монгол иргэд	21,186 (2025 оны 6 дугаар сар)
Сүүлийн үеийн өндөр түвшний айлчлал	2025 оны 7 дугаар сар: Япон Улсын Эзэн хаан, Хатан хаан Монгол Улсад айлчилсан

Эх сурвалж: Японы Гадаад хэргийн яам, Монгол Улсын Үндэсний статистикийн хороо, Монголбанк, Японы Хууль зүйн яам болон бусад

Монгол Улсын газрын зураг (бүс, аймаг, улсын чанартай зам, төмөр зам, гол мөрөн, нисэх буудал) Эх сурвалж: Төлөөлөгчдөд тараасан «Монгол Улсын товч танилцуулга» (2026 оны 9 дүгээр сар)

Хавсралт 2 Монгол Улсын Их Хурлын бүрэлдэхүүн

- Улсын Их Хурал нь нэг танхимтай, 126 гишүүнтэй. 2023 оны 6 дугаар сарын Үндсэн хуулийн нэмэлт, өөрчлөлтөөр гишүүдийн тоог 76-аас 126 болгон нэмэгдүүлж, 2024 оны 6 дугаар сарын ээлжит сонгуулиас эхлэн мөрдсөн.
- Үүнээс 78 гишүүнийг тойргоос (олон мандаттай 13 тойрог), 48 гишүүнийг намын жагсаалтаар сонгодог. Бүрэн эрхийн хугацаа 4 жил.

Намуудын суудлын тоо (IX сонгууль, 2024 оны 6 дугаар сар)

Нам	Суудлын тоо
Монгол Ардын Нам (МАН)	68
Ардчилсан Нам (АН)	42
ХҮН Нам	7
Үндэсний эвсэл	4
Иргэний Зориг Ногоон Нам (ИЗНН)	4
Бие даагч	1

2026 оны 3 дугаар сараас МАН, ХҮН Нам, Үндэсний эвслийн гурван намын эвслийн Засгийн газар ажиллаж байна.

Хавсралт 3 Улсын Их Хурлын гишүүдийн нэрс

IX сонгууль (2024 оны 6 дугаар сарын сонгуулиар сонгогдсон, бүрэн эрхийн хугацаа 2024 оны 7 дугаар сараас 2028 он хүртэл). «Нам» гэдэг нь намын жагсаалтаар сонгогдсон гишүүн.

Монгол Ардын Нам (МАН) 68 гишүүн

Овог нэр	Тойр ог	Овог нэр	Тойр ог
Batmönkhiin Battsetseg	1	Jigjidsürengiin Chinbüren	8
Ganzorigiin Temүүлэн	1	Battömöriin Enkhbayar	8
Sandagiin Byambatsogt	2	Khassuuri Gankhuyag	9
Dashzegviin Amarbayasgalan	2	Jambalyn Ganbaatar	9
Battogtokhyn Choijilsüren	2	Nyam-Оsoryn Uchral	10
Batjargalyn Zayaabal	2	Otgonsaryn Batnairamdal	10
Zagdjavyn Mendsaikhan	2	Natsagdorjiin Batsumberel	10
Enkhbatyn Bolormaa	2	Damdiny Tsogtbaatar	10
Khajyekbyeriin Jangabyl	3	Enkhbayaryn Batshugar	11
Tilyeukhany Aubakir	3	Narantsetsegiin Altanshagai	11
Luvsantserengiin Enkh-Amgalan	4	Pürevjavyn Sainzorig	11
Dambyn Batlut	4	Chinbatyn Nomin	11
Bat-Ölziin Bat-Erdene	4	Togtmolyn Mönkhsaikhan	12
Dorsürengiin Üüriintuyaa	4	Jukovyn Aldarjavkhlан	12
Lkhagvyn Mönkhbaatar	4	Sainbuyangiin Amarsaikhan	13
Jadambyn Bat-Erdene	4	Tsendiin Sandag-Ochir	13
Tserenpiliin Davaasüren	4	Ganzorigiin Luvsanjamts	Нам
Boldyn Javkhlан	5	Mönkhchuluuny Enkhtsetseg	Нам
Jadambyn Enkhbayar	5	Chinbaataryн Anar	Нам
Buyaagiin Tulga	5	Otgony Saranchuluun	Нам
Gongoryн Damdinnyam	5	Dügeriin Regdel	Нам
Sürenjavyn Lündeg	5	Davaasambuugiin Ganmaa	Нам
Chinbatyn Undram	5	Sүkhbaataryн Erdenebat	Нам
Jigidiin Batjargal	5	Mendbayaryн Mandkhай	Нам
Luvsannamsrain Oyun-Erdene	6	Dashtserengiin Enkhtүvshin	Нам
Myagmarsürengiin Badamsüren	6	Boldyn Uyanga	Нам
Tsagaankhүүгийн Iderbat	6	Janchivyn Galbadrakh	Нам
Ukhnaagiin Otgonbayar	6	Ayuushiin Ariunzaya	Нам
Lkhagvasürengiin Soronzonbold	6	Bayarmagnain Bayarbaatar	Нам
Möngöntsogiin Gankhüleg	6	Badarchiin Kherlen	Нам
Borkhүүгийн Delgersaikhan	7	Dulamyn Bum-Ochir	Нам
Nanzadyn Naranbaatar	7	Odsürengiin Nominchimeg	Нам
Enkhtaivany Bat-Amgalan	8	Sarkhadyn Zulpkhar	Нам
Khürelbaataryн Bulgantuya	8	Khürelbaataryн Baasanjargal	Нам

Ардчилсан Нам (АН) 42 гишүүн

Овог нэр	Тойр ог	Овог нэр	Тойр ог
Oyunsaikhany Altangerel	1	Gombyn Ganbaatar	7
Sainkhүүгийн Ganbaatar	1	Tsendiin Baatarkhүү	10
Pürevbaataryн Mönkhulga	1	Khökhkhүүгийн Bolormaa	10
Dashdondogiin Ganbat	1	Norovyn Altankhuyag	11
Ganbatyn Khosbayar	1	Chuluunbilegiin Lodoisambuu	12
Damdinsürengiin Jargalsaikhan	1	Khishigdembereliin Temүүjin	Нам
Davaagiin Tsogtbaatar	1	Badamdorjiin Punsalmaa	Нам
Odongiin Tsogtgere	2	Erdenebilegiin Odbayar	Нам
Bökhchuluuny Pürevdorj	2	Püreviin Batchimeg	Нам
Banzragchiin Tүvshin	2	Ganbatyn Ochirbat	Нам
Ochirbatyn Amgalanbaatar	2	Batbayaryн Jargalan	Нам
Bulany Byeisyen	3	Amgalanbaataryн Ganbaatar	Нам
Khaltmaagiin Battulga	4	Tsendsürengiin Mönkhtuya	Нам
Tsevegdorjiin Tuvaan	5	Luvsannyamyn Gantömör	Нам
Dalain Batbayar	5	Saldangiin Odontuyaa	Нам
Sүkhbaataryн Erdenebold	5	Jambyn Batsuuri	Нам
Shinebayaryн Byambasüren	6	Saruulsaikhany Tsengүүн	Нам
Renchinbyambyn Seddorj	7	Ölziikhүүгийн Shijir	Нам
Luvsanbyambaagiin Mönkhbayasgalan	7	Judagiin Bayarmaa	Нам
Tsagaankhүүгийн Mönkhbat	7	Jadambaagiin Bayasgalan	Нам
Ravjikhyn Erdenebüren	7	Dorjzovdyn Enkhtuya	Нам

ХҮН Нам 7 гишүүн

Овог нэр	Тойр ог	Овог нэр	Тойр ог
Pürevsürengiin Naranbayar	8	Gonchigdorjiin Uyangakhishig	Нам
Togmidyn Dorjkhand	Нам	Badrakhyn Naidalaa	Нам
Lutaagiin Enkhnasan	Нам	Baatarjavyn Mönkhsoyol	Нам
Pürevjavyn Ganzorig	Нам		

Үндэсний эвсэл 4 гишүүн

Овог нэр	Тойр ог	Овог нэр	Тойр ог
Nyamtaishiryin Nomtoibayar	Нам	Davaakhüügiin Pürevdavaa	Нам
Agvaanluvsangiin Undraa	Нам	Myagmardashiin Sarnai	Нам

Иргэний Зориг Ногоон Нам 4 гишүүн

Овог нэр	Тойр ог	Овог нэр	Тойр ог
Batyn Batbaatar	Нам	Rinchindorjiin Batbold	Нам
Mönkhtöriin Narantuya-Nara	Нам	Songobaigiin Zamira	Нам

Бие даагч 1 гишүүн

Овог нэр	Овог нэр	Тойр ог
Жаргалсайханы Золжаргал	Jargalsaikhany Zoljargal	9

Хавсралт 4 Монгол Улсын албаны хүмүүсийн танилцуулга

Халтмаагийн Баттулга Монгол Улсын 5 дахь Ерөнхийлөгч, УИХ-ын гишүүн (АН)

Х.Баттулга / Kh. Battulga

1963 онд Улаанбаатар хотод төрсөн. 1982 онд Монголын Дүрслэх урлагийн сургуулийг (уран зураг) төгссөн. Самбо бөхийн тамирчнаар амжилттай барилдаж, 1983 оны дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээнд (52 кг) алтан медаль хүртсэн. Спортоос зодог тайлсны дараа бизнес эрхэлж, «Жэнко» (Genco) компанийг үүсгэн байгуулж, Баянгол зочид буудал зэргийг удирдсан. 2004 онд АН-аас УИХ-ын гишүүнээр анх сонгогдож (2016 он хүртэл), Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд (2008–2012), Үйлдвэр, хөдөө аж ахуйн сайд (2012–2014)-аар ажилласан. 2017 оны 7 дугаар сараас 2021 оны 6 дугаар сар хүртэл Монгол Улсын 5 дахь Ерөнхийлөгчөөр ажилласан. 2024 оны сонгуулиар УИХ-ын гишүүнээр дахин сонгогдсон (4-р тойрог). 2006 оноос Монголын Жүдо бөхийн холбооны ерөнхийлөгчөөр ажиллаж, Монголын анхны олимпийн жүдогийн аварга төрөхөд хувь нэмрээ оруулсан.

Бөхчулууны Пүрэвдорж УИХ-ын дэд дарга (АН)

Б.Пүрэвдорж / B. Pürevdorj

1994 онд МУИС-ийн Олон улсын харилцааны дээд сургуулийг англи хэлний багш, орчуулагч мэргэжлээр төгссөн. 1995–2009 онд Гаалийн ерөнхий газарт ажиллаж, Баян-Өлгий, Буянт-Ухаа (Улаанбаатарын олон улсын нисэх буудал), Улаанбаатар хотын гаалийн байцаагч, хэлтсийн даргаар ажилласан. 2009–2012 онд АН-ын Ховд аймгийн салбар хорооны дарга, 2012–2014 онд Харьяатын болон гадаадын иргэдийн асуудал эрхлэх газрын дарга, 2014–2015 онд Иргэншил, харьяатын болон хилээр гарах, орохыг хянах ерөнхий газрын даргаар ажилласан. 2016 онд УИХ-ын гишүүнээр сонгогдож, 2020, 2024 онд дахин сонгогдсон. 2024 оноос УИХ-ын дэд дарга. 2009 онд Алтан гадас одонгоор шагнагдсан.

Лувсанцэрэнгийн Энх-Амгалан Боловсролын сайд (МАН)

Л.Энх-Амгалан / L. Enkh-Amgalan

1987 онд Хөвсгөл аймгийн Мөрөн хотын 2 дугаар дунд сургуулийг төгсөж, 1992 онд ОХУ-ын Санкт-Петербургийн их сургууль, 1996 онд АНУ-ын Дакотагийн их сургууль, 2002 онд БНСУ-ын Ханьяны их сургуулийг төгссөн. МОНЦАМЭ агентлагийн «Ил товчоо» сонины хариуцлагатай нарийн бичгийн даргаар ажилласны дараа 1996 онд «Интерпресс» компанийг үүсгэн байгуулж, мөн оноос 2012 он хүртэл «Юнител» групп болон «MCS Электроникс»-ийн ТУЗ-ийн дарга, MCS группийн тэргүүн дэд захирлаар ажилласан. 2012 онд Ерөнхий сайдын зөвлөх болж, мөн онд УИХ-ын гишүүнээр сонгогдож, 2016, 2020, 2024 онд дахин сонгогдсон. УИХ-ын дэд дарга (2017–2020), Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд (2021–2024), Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд (2024–2025)-аар ажиллаж, 2026 оноос Боловсролын сайд.

Жанчивын Галбадрах Монгол–Японы парламентын бүлгийн дарга (МАН)

Ж.Галбадрах / J. Galbadrakh

1986 онд МУИС-ийг физикийн багш мэргэжлээр төгсөж, 1999 онд Ямагатагийн их сургуульд боловсрол судлалын магистр, 2016 онд Монгол Улсын Боловсролын Их Сургуульд боловсрол судлалын докторын зэрэг хамгаалсан. Тохокүгийн их сургуулийн докторантурт сургалтын хөтөлбөр, 2019 оноос Нагоягийн их сургуулийн докторантурт боловсролын удирдлагын чиглэлээр суралцаж байна. 2000 онд «Шинэ Монгол» ерөнхий боловсролын сургуулийг үүсгэн байгуулж, 2014 он хүртэл захирал, 2014 оноос «Шинэ Монгол» сургуулийн цогцолборын тэргүүн. 2024 онд УИХ-ын гишүүнээр сонгогдсон. 2017 онд Японы Мандах нарны одонгоор шагнагдсан. Япон хэлээр чөлөөтэй ярьдаг.

Ухнаагийн Отгонбаяр УИХ-ын гишүүн (МАН)

У.Отгонбаяр / U. Otgonbayar

2006 онд МУИС-ийг төгсөж, 2014 онд Нью Инглэндийн их сургуульд бизнесийн удирдлагын магистрын зэрэг хамгаалсан. Үйлдвэр, худалдааны яам, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Жижиг, дунд үйлдвэрийн газрын дэд дарга, Барилга, хот байгуулалтын яамны Стратегийн бодлого, төлөвлөлтийн газрын дарга, Төрийн захиргааны удирдлагын газрын дарга зэрэг албан тушаал хашсан. 2024 онд УИХ-ын гишүүнээр сонгогдож, мөн оноос УИХ дахь МАН-ын бүлгийн дэд дарга.

Ганбямбын Дөлгөөн Монголын Зүүн бүсийн тогтвортой хөгжлийн холбооны Удирдах зөвлөлийн дарга

Г.Дөлгөөн / G. Dulguun

2008 онд МУИС-ийн Олон улсын харилцааны сургуулийг олон улсын эдийн засагч мэргэжлээр төгсөж, 2015 онд Люксембургийн их сургуульд банк, санхүүгийн магистрын зэрэг хамгаалсан. 2006–2007 онд «Жонон даатгал»-д менежерээр ажилласан. 2008–2010 онд Монголбанкны Төлбөр тооцооны газарт нягтлан бодогч, 2010–2013 онд тус банкны Хяналт шалгалтын газарт байцаагчаар ажилласан. 2014–2015 онд Люксембург дахь «Шродерс» хөрөнгө удирдлагын компанид дадлагажигчаар ажиллаж, 2015–2016 онд Монголбанкны ахлах байцаагч. 2016–2018 онд Хөгжлийн банкны дэд захирал бөгөөд Эрсдэлийн үнэлгээ, удирдлагын газрын дарга, 2018 оноос Төрийн банкны гүйцэтгэх захирлаар ажиллаж, 2020 оны 5 дугаар сард УИХ-аас томилогдон Монголбанкны Тэргүүн дэд ерөнхийлөгчөөр ажилласан. Одоо Монголын Зүүн бүсийн тогтвортой хөгжлийн холбоо (ТББ)-ны Удирдах зөвлөлийн даргаар ажиллаж байна.

Гэрэл зураг: Монгол Улсын Их Хурал (Г.Дөлгөөнийхөөс бусад)

Хавсралт 5 Монгол Улсын КОСЭН (технологийн коллеж)

Технологийн коллеж (Улаанбаатар хот, 3 сургууль / 2014 онд нээгдсэн)

Японы КОСЭН-ийг загвар болгон байгуулсан тулгуур 3 сургууль. Нийт суралцагч 1,364, нийт төгсөгч 672

Сургуулийн нэр	Өмчийн хэлбэр, хэмжээ	Мэргэжил, Японы хамтрагч КОСЭН
Инженер, технологийн их сургуулийн харьяа Монгол Косэн технологийн коллеж	Хувийн / 2013 оны 12 дугаар сард байгуулагдсан Суралцагч 349, багш 45 Төгсөгч 265	Цахилгаан / механик / барилга / био / компьютер (5 мэргэжил) Хамтрагч: Томакомай, Сасэбо (механик), Томакомай (цахилгаан, барилга, мэдээллийн технологи), Томакомай, Окинава, Хачинохэ, Мияконожо (био)
Шинэ Монгол технологийн коллеж	Хувийн / 2014 оны 9 дүгээр сард байгуулагдсан Суралцагч 590, багш 51 Төгсөгч 286	Цахилгаан, электроник / механик / хими / барилга / мэдээллийн технологи (5 мэргэжил) Хамтрагч: Оита (механик, цахилгаан), Токуяма (барилга), Сасэбо (хими), Кисаразу (мэдээллийн технологи)
Шинжлэх ухаан, технологийн их сургуулийн харьяа Технологийн коллеж	Улсын / 2014 оны 12 дугаар сард байгуулагдсан Суралцагч 425, багш 26 Төгсөгч 121	Цахилгаан, электроник / механик / барилга / мэдээллийн технологи (4 мэргэжил) Хамтрагч: Куруме, Акаши, Анан (механик), Акаши, Куруме, Нагаока (цахилгаан), Томакомай, Анан, Мацуэ (барилга), Кисаразу (мэдээллийн технологи)

КОСЭН-ий хөтөлбөр нэвтрүүлсэн орон нутгийн дээд боловсролын байгууллага (3 байгууллага / 2023 оны 5 дугаар сараас)

Байгууллагын нэр	Байршил	Суралцагч (КОСЭН хөтөлбөр)
Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн Дархан-Уул аймаг дахь салбар	Дархан-Уул аймаг	55
ШУТИС-ийн харьяа Орхон аймаг дахь Эрдэнэт сургууль	Орхон аймаг, Эрдэнэт хот	109
ШУТИС-ийн харьяа Өмнөговь аймаг дахь Технологийн сургууль	Өмнөговь аймаг, Даланзадгад	92

Тогтолцоо ба Японы дэмжлэг

- Суурь боловсролын дараах 5 жилийн сургалттай бөгөөд төгсөгчид дипломын зэрэг (Боловсролын олон улсын стандарт ангиллын 5-р түвшин) авдаг. Бакалаврын хөтөлбөрт шилжин суралцахад 90 хүртэлх кредитийг тооцдог.
- Японы КОСЭН-ий «дипломын» цол нь эрдмийн зэрэг биш юм. Японд КОСЭН-ий төгсөгчдөд эрдмийн зэрэг олгох тогтолцооны өөрчлөлтийг хэлэлцэж байна.
- 2019 оны анхны төгсөлтөөс хойш 3 сургууль нийт 672 төгсөгчтэй. Үүнээс Монголд ажилд орсон 27.2%, Японд ажилд орсон 25.1%, дотоодод үргэлжлүүлэн суралцсан 14.0%, гадаадад суралцсан 12.6% (үүнээс Японд 9.7%), бусад 21.0%.
- Японы КОСЭН институт 2016 онд Улаанбаатарт төлөөлөгчийн газар нээж, Томакомай КОСЭН-ийг зохицуулагчаар ажиллуулан нийт 10 КОСЭН багшийн сургалт, сургалтын хэрэглэгдэхүүн боловсруулахад дэмжлэг үзүүлж байна. ЖАЙКА 2014 оноос инженерийн дээд боловсролыг дэмжих төслийг хэрэгжүүлж байна.
- 2025 оны 7 дугаар сарын 9-нд Япон Улсын Эзэн хаан, Хатан хаан Монгол Косэн технологийн коллежид зочилсон.

Хавсралт 6 Уулзсан хүмүүсийн жагсаалт

Огноо	Овог нэр	Ажлын газар, албан тушаал
9-р сарын 16	Игавахара Масару	Монгол Улс дахь Япон Улсын Элчин сайдын яам, Онц бөгөөд бүрэн эрхт элчин сайд
	Мории Сатоши	Монгол Улс дахь Япон Улсын Элчин сайдын яам, Захиргаа, улс төрийн хэлтсийн дарга
	Шинода Изүми	Монгол Улс дахь Япон Улсын Элчин сайдын яам, Захиргаа, улс төрийн хэлтэс / Хөгжлийн хамтын ажиллагааны хэлтсийн Гуравдугаар нарийн бичгийн дарга
	Оочи Ясүхиро	Mobicom Corporation LLC, Гүйцэтгэх захирал, ТУЗ-ийн гишүүн
	OYOSHI Kota	Mobicom Corporation LLC COO
	Отгонбаатарын Оюунхүү	Монгол Улсын Гадаад харилцааны яамны Азийн газрын атташе
	Мөнх-Очирын Сэргэлэн	Монгол Косэн технологийн коллежийн захирал
	Шиндо Ацуши	Монгол Косэн технологийн коллежийн зочин профессор
	Гүнчинсүрэнгийн Баяржаргал	Монгол Косэн технологийн коллежийн гадаад харилцааны менежер
	Гэрэлийн Өлзийнаран	Монгол Косэн технологийн коллежийн карьер хариуцсан ажилтан
	Халтмаагийн Баттулга	Монгол Улсын 5 дахь Ерөнхийлөгч, Монголын Жүдо бөхийн холбооны ерөнхийлөгч
	Ганбямбын Дөлгөөн	Монголын Зүүн бүсийн тогтвортой хөгжлийн холбоо (ТББ)-ны Удирдах зөвлөлийн дарга
9-р сарын 17	Жанчивын Галбадрах	УИХ-ын гишүүн
	Төмөрбаатарын Оюунжаргал	Шинэ Монгол технологийн коллежийн захирал
	Батсайханы Мөнхчимэг	Шинэ Монгол технологийн коллежийн гадаад харилцаа, хамтын ажиллагаа хариуцсан менежер
	Насанбаярын Болормаа	«Шинэ Монгол» сургуулийн цогцолборын гадаад харилцааны албаны дарга
	Лувсанцэрэнгийн Энх-Амгалан	УИХ-ын гишүүн, Боловсролын сайд
	Баатарцолын Энхбаяр	Монгол Улсын Боловсролын яамны Гадаад харилцааны газар
	Ухнаагийн Отгонбаяр	УИХ-ын гишүүн (УИХ дахь МАН-ын бүлгийн дэд дарга)
	Нацагдоржийн Батсүмбэрэл	УИХ-ын гишүүн
	Сандагийн Бямбацогт	УИХ-ын дарга
	Tomohiko UEMURA	Иншурко Даатгал (Япон хөрөнгө оруулалттай даатгалын компани), ТУЗ-ийн дарга
	SOLONGO.B	Иншурко Даатгал (Япон хөрөнгө оруулалттай даатгалын компани), Гүйцэтгэх захирал
9-р сарын 16, 17	URANGO Bugar	Монгол Улсын Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны яам, Цахим эдийн засгийн бодлогын ахлах мэргэжилтэн
	Ёшизава Томоя	Тайкэн боловсролын корпораци, Японы Веллнесс Спортын Их Сургуулийн тусгай багш
	Хоши Тэцуя	Стар Инжиниринг ХК, Гүйцэтгэх захирал

Хүндэтгэлийн үгийг товчилсон. Ажлын газар, албан тушаалыг айлчлалын үеийнхээр бичив. «9-р сарын 16, 17» гэж тэмдэглэсэн нь айлчлалын хугацаанд нэрийн хуудас солилцсон хүмүүс.

Монгол Улсын Улаанбаатар хотод хийсэн ажлын айлчлалын тайлан

2026 оны 9 дүгээр сарын 15–18

Япон Улсын Тояма дахь Монгол Улсын Өргөмжит консулын газар